

Telesna vzgoja na podstrešju

Telesnokulturna aktivnost je v programih srednjega usmerjenega izobraževanja opredeljena kot eno temeljnih področij vzgojnoizobraževalnega procesa. Mladim omogoča zdrav in normalen telesni razvoj, v katerem si pridobivajo navade in znanja za ohranjanje zdravja, krepitve delovnih zmogljivosti in preprečevanje prezgodnjega staranja v zrelih letih.

Tako programi. Kaj pa dejansko stanje? Po podatkih zdravstvene službe so srednješolci zdravstveno najbolj ogrožena populacijska skupina prebivalstva Ljubljane. Raziskave kažejo, da je 5 do 10% učencev gibalno tako zanemarjenih, da so že gibalno in življenjsko ogroženi. Zelo zaskrbljuje, da začnejo pri dekletih motorične sposobnosti stagnirati že pri 14 letih in se nato tako zmanjšujejo, da so pri 20-letnih študentke na nivoju 9 do 10-letnih deklic. Nič boljše ni pri fantih le da se pri njih negativna usmeritev motoričnih sposobnosti javlja 2 do 3 leta kasneje. Ob takšnem motoričnem stanju mladine, jih bo le 30% takšnih, ki bodo normalno prenesli obremenitve šole in okolja, v katerem živijo. Drugih 70% pa ne. Bore malo smo storili, ali skoraj nič, da ti podatki ne bi bili tako grozljivi.

Premalo telovadnic

Eden od osnovnih pogojev, da motorično stanje mladih ne bi bilo tako zadržujoče prazno, je dober, temeljit in dobro izvajen program telesne kulture, ali z drugimi besedami: živa, vsakodnevna telesnokulturna aktivnost naših srednješolcev. Za izvajanje te aktivnosti pa so potrebni dovolj številni in dobro opremljeni telesnokulturni objekti – po domače »telovadnice«. Od vseh 26 šol srednjega usmerjenega izobraževanja ljubljanskih občin jih ima ustrezne pogoje za pouk telesne vzgoje le 6 šol.

V občini Ljubljana Center imamo 11 srednjih šol, pogoje za izvajanje pouka telesne vzgoje pa ima le Srednja pedagoška šola. In še bolj drastični podatki. Vsem ljubljanskim srednješolcem je namenjenih le 49.065 m² telesnokulturnih površin, kar predstavlja komaj 6,1% vseh telesnokulturnih površin v Ljubljani. Povprečno pride na vsakega srednješolca 2.09 m² telesnokulturne površine. Predpisani normativ je 9,6 m². Če pa odštejemo še Izobraževalni center RSNZ v Tacnu in Vojaško gimnazijo Franca Rozmana-Staneta, kjer so telesnokulturne površine namenjene le za njihove gojence, pride na ljubljanskega srednješolca le 1,18 m² površine.

Javna zahvala

Aktivisti Krajevne organizacije Rdečega križa Kolodvor in Josip Prašnikar so v mesecu maju zbirali prostovoljne prispevke za svojo humanitarno dejavnost. Denar so prispevali naslednje delovne organizacije:

- KONIM, inozemska industrijska zastopstva, p.o., Ljubljana Titova 38/VIII, prispevek v višini 1.000.000 din,
- INTERTRADE, podjetje za mednarodno trgovino, DSSS, Moša Pijadejeva 29, prispevek v višini 500.000 din,
- Zavarovalna skupnost TRIGLAV, DSSS, Miklošičeva 19, prispevek v višini 250.000 din,
- HP MEDEX, živilska industrija, Miklošičeva 30, prispevek v višini 100.000 din,
- TEKSTIL COMMERCE, notranja trgovina, Moša Pijadejeva 3, prispevek v višini 100.000 din.

Odbor Rdečega križa »Kolodvor in Josip Prašnikar« se v imenu obdarovanih občanov in otrok zahvaljuje vsem zgoraj naštetim darovalcem in ostalim občanom, ki so darovali prostovoljne prispevke.

Predsednica odbora RK:
Lizika PEČENKO

agrotehnika - gruda

n.sol.o., ljubljana, titova 38 - 40

PROIZVODNJA, NOTRANJA IN ZUNANJA TRGOVINA, SERVISI

V Blagovnem centru Vič, Tržaška cesta 132, telefon 268-341, vam nudimo:

- traktorje, kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo,
- kmetijske priključke in gradbene stroje, orodja,
- motokultivatorje in priključke,
- nadomestne dele za kmetijsko mehanizacijo, traktorje in motorna vozila, gume in akumulatorje, ter ležaje vseh vrst,
- mineralna gnojila in sredstva za varstvo rastlin, semena in sadike,
- mešamo barve in avtolake za motorna vozila,
- divjačino, sveže meso in mesne izdelke.

V avli nudimo brezplačne strokovne nasvete vsak ponedeljek od 8. do 10. ure iz področja varstva rastlin (Slavko Zgonec), vsako sredo pa od 8. do 10. ure iz področja mehanizacije in rezervnih delov.

Mešalce betona, akumulatorje, motokultivatorje in drugo prodajamo na obročno odplačevanje in čeke občanov na več obrokov.

Po tovarniško znižanih cenah prodajamo traktorje TORPEDO. Delovni čas: vsak dan od 7. do 19. ure, v soboto od 7. do 13. ure. Pridite! Pomagali vam bomo pri izbiri primernega stroja ali orodja za vas!

V občini Center obiskuje 9795 učencev enajst srednjih šol. Na voljo imajo 4809 m² telesnokulturnih površin za pouk telesne vzgoje. Ustrezne pogoje za telesno vzgojo ima le Srednja pedagoška šola. Telovadnici sicer imata še dve šoli, ki pa ne zadostata potrebam. Najbolj kritično je stanje na štirih šolah v KS Poljane, kjer ni nobene telovadnice, pač pa 3902 učenca. Šole si pomagajo z najemanjem prostorov za telesno vzgojo pri Partizanu, na osnovnih šolah in bazenu Tivoli.

V najbolj nemogočih razmerah je Srednja šola za trgovinsko dejavnost, ki seveda nima lastne telovadnice, pouka telesne vzgoje pa ne more organizirati zunaj šole zaradi velikega števila oddelkov, dvoizmenskega pouka in šolarjev – vozačev. Telesno vzgojo poučujejo kar v mladinskih sobi, na hodniku in na podstrešju.

Telovadne ure zunaj šole zahtevajo več stroškov, in dodatno obremenjujejo učence zunaj rednega pouka (prilaganje prostim terminom v telovadnicah). Telovadne ure se ne ločijo po spolu. Pogosto telovadita hkrati po dva oddelka v premajhnem prostoru, ponavadi je telovadba po dve uri skupaj. Vse to je vzrok velike odsotnosti učencev od telovadbe, posledice pa 5 do 10 odstotkov gibalno in življenjsko ogroženih srednješolcev.

Zbranega denarja ni dovolj

In kaj smo storili? Leta 1986 smo začeli zbirati namenska sredstva za sofinanciranje naložb v 21 objektov družbenega standarda. Med njimi je bila v programu tudi telovadnica na Poljanah, v kateri bi našlo prostor kar 3900 učencev. Sredstva za to naložbo se zbirajo po posebnem samoupravnem sporazumu, ki pa ga je podpisalo le 68% organizacij. Seveda se je tako zbralo veliko premalo denarja, da bi lahko realno pričakovali gradnjo telovadnice na Poljanah do leta 1990.

Svoj delež je priložila še zvezna intervencna zakonodaja, ki je močno oslabilila tudi področje vzgoje in izobraževanja. Program ukrepov ekonomske stabilizacije 1986-1990 ponovno zahteva zaostajanje družbenih dejavnosti za gospodarstvom, po drugi strani pa se bo moral zaradi večjega števila učencev povečati obseg programa, denarja pa bo manj. Materialni stroški poslovanja šol naraščajo v vrto-glavih višinah. Že lani so stroški za najemanje telovadnic posegli ponekod v osebne dohodke delavcev. Lahko si predstavljamo, kako bodo šole v prihodnje plačevale najemnine za telovadnice in kako se bodo srednješolci razgibavali.

Kaj naj ukrenemo?

Preostaja nam le ugotovitev, da je standard učencev na področju telesne kulture izredno kritičen, da so možnosti za gradnjo novih telovadnic in športnih objektov praktično neuresničljive, da se drastično slabša zdravstveno in psihofizično stanje mladine. Prepovedati bi morali pouk telesne vzgoje v »blok urah« in zunaj turnusa šolskega pouka, predpisati tri ure športa izven pouka, obrambni dan povezati s planinskimi izletom in urediti najemanje telovadnic v šolskem okolju. Še daleč, daleč pa smo od razvitega sveta, katerega cilj je zagotoviti mladim po dve uri telesnokulturnih in športnih aktivnosti dnevno.

TATJANA PUST

KS Tabor

Balinarji vabijo – Balinarska sekcija DU Tabor je poleg krožka za pletenje in ročna dela najbolj delovna sekcija društva. Počivajo samo v zimskih mesecih, sicer pa so vedno na balinišču, ki ga tudi sami vzdržujejo. Njihovo neumorno delo je obrodilo že lepe sadove, saj se ponašajo z vrsto priznanj in diplom. Prav sedaj so uspešno zaključili tekmovanja v okviru »Majskih srečanj '89«. Pomerili so se z balinarji Roga, Kartonažne tovarne, KS Vodmat, Ledina in Poljane. Zasedli so tretje mesto. Njihove vrste pa se redčijo zaradi bolezenskih težav, ki nujno pridejo z leti. Zato vabijo v svoje vrste vse upokojence in seveda tudi upokojenke, ki bi želeli preživeti nekaj svojega prostega časa v naravi (balinišče je namreč vse v zelenju in na svežem zraku, ki ga tako zelo pogrešamo) in aktivni rekreaciji. Balinarje najdete vsako popoldne na balinišču, prijavite pa se lahko tudi dopoldne v tajništvu KS. Balinarji vas z veseljem pričakujejo, pridružite se jim, saj boste s tem poskrbeli tudi za svoje dobro počutje in zdravje.

***

Dobro uspel kviz – Za letošnja »majska srečanja« je DPM pripravilo za otroke bogat program. Tako so se lahko pomerili, kdo zna bolje balinati, oblikovati les in glino, odigrali so tudi nogometno in hokejsko tekmo in še kaj. Ena od privlačnejših prireditev je bilo tekmovanje v kvizu »Poznaš KS Tabor in svojo šolo?«. Otrok sicer ni bilo veliko, vendar pa so se tisti, ki so prišli na tekmovanje, s toliko večjo resnostjo zagrizli v vprašanja, ki niti niso bila tako lahka. Odgovoriti so morali na vprašanja, v kateri občini je KS Tabor, koliko ima prebivalcev, katere večje OZD so na njenem območju, vedeti so morali tudi nekaj o Vojašnici 4. julij, pa ulicah KS, njenih DPO in društvi, Partizanu Tabor, še več pa o šoli Ledina, ki te dni praznuje 100. obletnico svojega obstoja. Znanje tekmovalcev je bilo ves čas izenačeno, tako, da je zmagovalca določilo šele dodatno vprašanje. Vsi tekmovalci: Samo Pureber, Robin Makuc, Rok Tršek, Lidija Zorman, Simona Turk, Laura Jensterle, Ana Totoškovič in Gašper Fečur, so prejeli lepa priznanja, člani zmagovalne ekipe pa še knjige.

***

Borci obiskali Vojsko – V okviru »Majskih srečanj« sta KO ZB NOV in DU organizirala za svoje člane izlet v partizanske kraje okoli Idrije in Vojskega. V Idriji so si ogledali muzej, ki združuje kar tri dejavnosti: rudarsko, NOB in čipkarsko. Cilj izleta je bilo Vojsko in pod robom Vojskarske planote v strmi grapi »V studencih« edinstveni spomenik NOB – partizanska tiskarna »Slovenija« – največja partizanska tiskarna na Primorskem. V tiskarni, ki je začela delati 17. septembra 1944, je delalo 40 – 50 ljudi. S polno zmogljivostjo je delala vse do 1. maja 1945. V nepopolnih osemih mesecih so v tiskarni natisnili 228 številk desetih različnih časopisov na 825 straneh v nakladi 1.007.686 izvodov, 8 brošur v nakladi 30.000 izvodov, 23 letakov, ter še 313 raznih tiskov v 1.394.311 izvodih. Poleg tega so v tiskarni izdelali tudi 56 raznih žigov za razne forume in vojaške enote.

Tiskarna je v tako skritem kraju, da je sovražnik ni nikdar odkril. Po vojni so tiskarno razglasili za kulturno-zgodovinski spomenik. Pokroviteljstvo nad njo sta prevzela ČGP Delo in Primorski dnevnik iz Trsta. Zaradi mokrega terena (deževalo je takorekoč ves teden) so tiskarno obiskali samo nekateri, prav tako tudi partizansko grobišče na Vojšćici.

***

Na Taboru odslej ena OO ZK – Na programsko volilni konferenci 30. maja sta se na Taboru združili dosedanja dve OO ZK v eno samo. Težnja za združitvev je obstajala že dalj časa, poglavita vzroka za združitve pa sta dva: zaradi starostne strukture članov jih je kar veliko zaradi boleznih in starosti oproščeni sestankov. Drugi vzrok pa je, da vsi drugi člani aktivno delujejo v družbenopolitičnem življenju KS in se tako srečujejo zelo pogosto in torej ni nikakršne potrebe, da bi zadeve s področja svojega delovanja obravnavali še na sestankih ZK.

Na konferenci so sprejeli program dela ter izvolili sekretarja in sekretariat organizacije. Sekretar je Milan Turšič, njegov namestnik pa Ilija Globačnik.

***

Krajani so rekli ne – Dvorana KS že dolgo ni bila tako polna, kot na sestanku stanovalcev, ki ga je sklical predsednik potrošniškega sveta z namenom, da dajo stanovalci svoje mnenje k nameri zasebnika Pipp Tomaža, da adaptira bivše prostore DO Dimnikarstvo, ki jih je odkupil in v njih uredi pizzerijo. Stanovalci prizadeti hiš pa so rekli ne. Svoj odgovor utemeljujejo s tem, da bi s pristankom za odprtje pizzerije v KS nastal nov okolišč s stalnim hrupom in onesnaževanjem okolja (avtomobili obiskovalcev pizzerije) in da imamo že dovolj in celo preveč lokalov, kjer se točijo alkoholne pijače. Na sestanku so rekli, da nimajo ničesar proti, če bi nekdo v teh prostorih uredil mirno obrt, nikakor pa ne pizzerije, ali kakega podobnega lokala.

***

Spet se je izkazala solidarnost – V akciji zbiranja starih oblačil, ki jo vsako leto organizira RK, so na Taboru zbrali nad 2 toni starih oblačil. Kot pravijo na terenskem odboru RK, so se akciji odzvali krajani v izredno velikem številu – tudi takšni, ki do sedaj niso sodelovali. Prinesli so lepe in dobro ohranjene stvari, za kar jim gre vse priznanje in zahvala. Dokazali so, da solidarnost še obstaja, še več, prav v sedanjih kriznih časih je večja kot je bila tedaj, ko so ljudje še razmeroma dobro živali. Solidarnost do akcije sta tudi letos pokazali DO Rog in Chemo, ki sta dali na razpolago 2 kombija, da sta vozila zbrane predmete v skladišče. Na pomoč so priskočili tudi fantje Doma učencev ter neutrudno vse popoldne pobirali pred vrati hiš zavitke z oblekami. Tovaršice iz RK so jim ob koncu akcije pripravile izdatno malico. Celotno akcijo so organizirale in vodile članice odbora RK Tonka Makuc, Ivanka Bida, Jožica Padar, Marija Poženel, Tonka Babnik in Marija Cafuta.

TATJANA PUST

DOGOVORI

Ustanovitelj in izdajatelj je Občinska konferenca SZDL Ljubljana Center. Glasilo je leta 1979 dobilo srebrno priznanje Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Svet za časopisno in informativno dejavnost:

Vid Štempihar (predsednik), člani: Svit Arambašič, Lojze Cepuš, Niko Isajević (glavni in odgovorni urednik), Tone Kovčič, Zmaga Obšteta, Vesna Pfeifer, Irena Potrč (namestnica predsednika), Ksenija Preželj, Vili Pšeničny, Janko Rednak, Tatjana Pust, Tomaž Skale, Anica Žalik, Mitja Košir.

Uredniški odbor: Lojze Cepuš, Matija Čož (tehnični urednik), Niko Isajević, Lili Kranjc, Aleša Meško, Jurij Popov, Ksenija Preželj, Tatjana Pust, Lojze Tršan.

Izhaja triletno v 15.000 izvodih. Rokopisov ne vračamo.

Uredništvo: Kardeljeva 8, p.p. 191. Tel.: 214-296, 223-510, 223-509. Ziro račun pri SDK Ljubljana 50101-678-47644, OK SZDL Ljubljana Center.

Tisk: ČGP »Delo«, Likozarjeva 1, Ljubljana. Glasilo prejema vse družine v občini brezplačno na domove.

Desa Mušič

Poslavljam se od naše Dese in ob tem se spominjam vseh let, ki smo jih preživeli skupaj pri vzgoji naših najmlajših. Polna delovne vneme je Desa Mušič leta 1953 prevzela vodstvo vrtca Prule. V skromnih delovnih razmerah je znala mladim vzgojiteljicam podati veliko veselja do dela s predšolskimi otroki.

V kroniki vrtca Prule piše: »Ne išči sreče širom sveta, najlepša pot je – pot do srca«. To vodilo je spremljalo Deso Mušič povsod, zato smo hodile vzgojiteljice za njo in bile smo polne vneme in predanosti našemu delu.

Vrtec je postal uspešen. Iz majhnega kolektiva je nastal velik kolektiv in 9. novembra 1963 smo dočkali slovesno otvoritev novega vrtca. Vrstili so se delovni uspehi predvsem na strokovnem področju. Desa je delovala povsod, saj je bil »njen« vrtec že ta-

krat središče organizirane predšolske vzgoje v krajevni skupnosti.

Uspehi vrtca so odjeknili daleč po Sloveniji, v drugih republikah in celo v tujini. Prirejali smo likovne razstave in prišlo je veliko obiskovalcev. Leta 1971 je Desa Mušič prejela Žagarjevo nagrado, najvišje priznanje za pedagoško delo na Slovenskem. Leta 1973 se je pridružil še vzgojnovarstveni zavod Novi trg, ki se je preselil v Zvonarsko ulico. Kasneje pa še vrtec Stara Ljubljana.

Odgovornost Dese Mušič se je povečala, povečala pa se je tudi skrb za otroke in za velik kolektiv. S tankim čutom za človeka je znala prisluhati in razumeti vsakogar, ki je zašel v težave.

V zaslužni pokoj je odšla leta 1982 in tudi še potem je bila vesela vsakega pozdrava ali risbice najmlajših. Zanimala se je za delo vrtca, obiskovala ga je, vzgojiteljice pa so bile zadovoljne, če smo

ji lahko povrnile vsaj malo tistega, kar nam je dala. Ostala bo med nami, mi pa ostajamo srečni, ker nam je vzgojila ljubezen do človeka in veselje do dela z našimi otroki.

MARTA MORI

Veselin Perič

Rojstvo in smrt je zaključen krog, ki se stalno ponavlja. Tako smo se nedavno poslovili od Veselina Periča. Rojen je bil leta 1916 v Ridici, Sombor. Bil je borec NOV in skoraj vse življenje preživel v Sloveniji: služboval je kot učitelj in nazadnje kot šolski in-spektor, na zavodu za šolstvo v Ljubljani. Skoraj 15 let je aktivno deloval v krajevni skupnosti Stari Vodmat. Več let je bil sekretar OZK, predsednik komiteja za SLO in DS, delegat v zboru KS, član sveta KS in uspešno opravljal še vrsto drugih nalog. Znal

nas je zadržati v zaletavosti in usmerjati v treznost presojanja. Dajal je dober vzgled in radi smo ga imeli. Vedeli smo, da je Veselin hudo bolan. V dokončnem spoznanju, da le bolezen premaguje njega, je našel dovolj moči za mirno spravo s končnostjo. Hvala Ti za vse, kar si dobrega storil za nas in za našo krajevno skupnost.

LOJZE CEPUŠ